

וכתיב (במדבר יד, א) ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא אמר רבה אמר ר' יוחנן (אותו היום ערב) תשעה באב היה אמר להם הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות

And it is further written: "And all the congregation lifted up their voice and cried and the people wept that night" (Numbers 14:1). Rabba said that Rabbi Yohanan said: That night was the night of the Ninth of Av. The Holy One, Blessed be He, said to them: You wept needlessly that night, and I will therefore establish for you a true tragedy over which there will be weeping in future generations. Ta'anit 29a

2) כי לעת ערב באו – The explanation of the people wept that night is – ויבכו העם בלילה ההוא – that the spies came into [the people's] tents toward evening after they left Moses' presence,² and in the morning [the people] arose early and they all murmured against Moses and Aaron (v. 2).³ – וכך אמר משה "ותרגנו באהליכם", כי באהליהם היו אומרים דברי נרעון – And thus Moses said when recounting this incident later, You slandered in your tents (Deuteronomy 1:27), for it was in their tents, away from the presence of Moses and Aaron, that they spoke the "words of a slanderer."⁴

[Ramban quotes a comment of the Sages on our verse:]

And our Sages, of blessed memory, said, commenting on our passage: The Holy One, blessed is He, declared, "They have wept a weeping without cause on this night, and as punishment I will establish for them a weeping for future generations on this same night" (Ta'anis 29a).⁵ ולא ידעתי מאי זה – But I do not know from what allusion in the passage [the Sages] derived this idea.⁶ – וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדבר, וירגנו באהליהם, לא⁷ – רמז שבפרשה הוציאו זה אכל מקרא מלא הוא: "וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדבר, וירגנו באהליהם, לא" – But it is reflected in an explicit verse elsewhere in Scripture: And they despised the desirable land, they had no faith in His Word; they slandered in their tents, they did not heed the voice of HASHEM. – וישא ידו להפיל אותם במדבר, ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות. – Then He lifted up His hand in oath against them, to cast them down in the wilderness, and to cast down their descendants among the nations and to scatter them among the lands (Psalms

ספר השל"ה הקדוש - מסכת תענית - פרק תורה אור (ז)

ועל זה בא הרמז ויאבק וי אבק, צוח וי על אבק, 'אבק' בגימטריא עגל, שממנו נמשך רעות העבודות זרות. והפירוש השני שהוא לשון אבק, רומז על חטא בית שני שנאת חנם שבא מלשון הרע, ואמרו רז"ל (ב"ב קסה, א), רובן בגזל ומיעוט בעריות והכל באבק לשון הרע, וזהו חטא בית שני. וגם כן רמז ויאבק, וי אבק, צוח וי על אבק ראשי תיבות אקמצא בר קמצא כו', כי שנאת חנם זה גרם לחורבן בית המקדש כדאיתא בגיטין פרק הניזקין (נה, ב):

ספר חפץ חיים - הלכות אסורי לשון הרע - הקדמה

אך לבסוף ימי בית שני גברה שנאת חנם ולשון הרע בינינו, בעונותינו הרבים, ובעבור זה נחרב הבית וגלינו מארצנו כדאיתא ביומא (דף ט' ע"ב) ובירושלמי (פרק א' הלכה ה' דיומא) [הגם שהגמרא נקטה שנאת חנם, הכונה הוא על לשון הרע גם כן, שיוצאת מצד השנאה, דאי לאו הכי לא היו נענשים כל כך, והיו דסים שם ללמדך, שקשה שנאת חנם כנגד עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים, וזה מצינו בערכין (דף ט"ו ע"ב) גבי לשון

כלי יקר דברים פרק א פסוק א

ובתשעה באב היה מעשה המרגלים בו ביום נולדה מדת שנאת חנם בישראל כמו שנאמר (דברים א כז) ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו וגו' פירש רש"י מה דבלבך על רחמך מה דבלביה עליך (ילקוט רמז תתה) כי המה סברו מאחר שכל אחד מהם שונא את חבירו כך מסתמא שונא אותם גם הקב"ה, ועוד מאחר שטעו לומר שהקב"ה שונא אותם בחנם אם כן ודאי טבע הענין מחייב זה שכל אחד ישנא את חבירו, ותהר צרה זו ותלד מדה רעה זו אשר החריבה בית ראשון ושני, כי בבית ראשון היה שנאת חנם בין נשיאי ישראל ובבית שני פשתה הנגע בין כל ישראל כדאיתא ביומא (ט ב)

6

The destruction of Jerusalem came through a Kamza and a Bar Kamza; ...The destruction of Jerusalem came through a Kamza and a Bar Kamza in this way. A certain man had a friend Kamza and an enemy Bar Kamza. He once made a party and said to his servant, Go and bring Kamza. The man went and brought Bar Kamza. When the man [who gave the party] found him there he said, See, you tell tales about me; what are you doing here? Get out. Said the other: Since I am here, let me stay, and I will pay you for whatever I eat and drink. He said, I won't. Then let me give you half the cost of the party. No, said the other. Then let me pay for the whole party. He still

said, No, and he took him by the hand and put him out. Said the other, Since the Rabbis were sitting there and did not stop him, this shows that they agreed with him. I will go and inform against then, to the Government. He went and said to the Emperor, The Jews are rebelling against you. He said, How can I tell? He said to him: Send them an offering and see whether they will offer it [on the altar]. So he sent with him a fine calf. While on the way he made a blemish on its upper lip, or as some say on the white of its eye, in a place where we [Jews] count it a blemish but they do not. The Rabbis were inclined to offer it in order not to offend the Government. Said R. Zechariah b. Abkulas to them: People will say that blemished animals are offered on the altar. They then proposed to kill Bar Kamza so that he should not go and inform against them, but R. Zechariah b. Abkulas said to them, Is one who makes a blemish on consecrated animals to be put to death? R. Johanan thereupon remarked: Through the scrupulousness (עֲנֻתָנוּתוֹ) of R. Zechariah b. Abkulas our House has been destroyed, our Temple burnt and we ourselves exiled from our land. *Gitten 55b*

רב ששת זריק להו בלישניה רב פפא זריק להו אחורי המטה אמרו עליו על רבי זכריה בן אבקולס שהיה מחזיר פניו אחורי המטה וזורקן :
R. Shesheth threw them away [spat them out] with his tongue. R. Papa threw them behind the couch It was said of R. Zechariah b. Eucolos that he would turn his face to the back of the couch and throw them away. *Shabbos 143a*

תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק טז הלכה ז

בית הלל אומי מגביהין מעל השלחן עצמות וקלפין בית שמיי אומי מסלק את הטבלה כולה ומנערה זכריה בן אבקילס לא היה נוהג לא כדברי בית שמיי ולא כדברי בית הלל אלא נוטל ומשליך לאחר המטה אמי ר' יוסה ענותנותו של ר' זכריה בן אבקילס היא שרפה את ההיכל

מהר"ץ חיות בגיטין דף נ"ו

ואולם מפני גודל ענותנותו של ר' זכריה בן אבקולס לא הרהיב בנפשו עוז לעשות בזה הלכה למעשה וחשש שיחשדו אותו שעשה שלא כהלכה, ולא החשיב עצמו לגדול ולקבוע בדעתו להיות עושה הלכה למעשה ולתלות בהוראת שעה. וחישב כי הדבר נמסר רק לגדולי הדור. והוא אינו ראוי לזה לעשות גדולות שלא כתורה ולתלות כי עושה למען לגדר גדר ולעמוד בפרץ. ומפני זה אמרו לשון ענותנותו, היינו, במה שלא רצה לעמוד על דעתו זאת היתה הסיבה לחורבן הבית

7

8